

Ydelsesaftale Ressource- og samfundsøkonomi

Ydelsesaftale til rammeaftale indgået mellem
Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Land-
brug og Fiskeri
og
Københavns Universitet
om forskningsbaseret myndighedsbetjening af
Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri med underlig-
gende styrelser
2024-2027

Indhold

1.	Indledning	4
1.1	Formål	4
1.2	Strategiske sigtelinjer	4
1.3	Direktivforpligtigelser, lovgivning mv.	5
2.	Faglige indsatsområder	6
2.1	Ressource- og samfundsøkonomi	6
2.1.1	Forskningsbaseret rådgivning	6
2.1.2	Forskning og generel kompetenceopbygning	7
3.	Organisering og bemanning af samarbejdsfora	8
4.	Samarbejder med andre forskningsmiljøer	9
5.	Økonomi	10
5.1	Særbevillinger	11
5.2	Opgaver for andre myndigheder	11
6.	Arbejdsprogram	12

1. Indledning

Denne ydelsesaftale indgås mellem Miljøministeriet (MIM), Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (herefter Fødevarerministeriet eller FVM) og Københavns Universitet (KU). Aftalen vedrører universitetets leverance af forskningsbaseret myndighedsbetjening inden for ressource- og samfundsøkonomi til MIM og FVM i perioden 2024-2027. Den forskningsbaserede myndighedsbetjening indenfor ydelsesaftalen omfatter fødevarer-, ressource- og miljøøkonomiske problemstillinger og kompetencer indenfor ministeriernes ressortområder: primærproduktion, fødevarerforarbejdning og -forbrug, miljø og natur.

1.1 Formål

Ydelsesaftalens formål er at beskrive den faglige ramme for den forskningsbaserede myndighedsbetjening, som KU er ansvarlig for udførelsen af inden for ministeriernes bevilling og aftaler med KU. Dette omfatter dels de faglige indsatsområder, som universitet leverer ydelser til ministerierne inden for, dels den forskningsmæssige infrastruktur, som ministerierne medfinansierer på universitet som grundlag for den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Formålet med ydelsesaftalens arbejdsprogram er i tillæg hertil at beskrive de konkrete opgaver og projekter, som forventes igangsat og/eller gennemført det kommende år. Arbejdsprogrammet er vedlagt ydelsesaftalen som bilag.

Den forskningsbaserede myndighedsbetjening omfatter i denne ydelsesaftale følgende typer af ydelser:

- Forskningsbaseret rådgivning
- Forskning og generel kompetenceopbygning

Ydelserne i relation til denne aftale er målrettet følgende faglige indsatsområde: Ressource- og samfundsøkonomi.

1.2 Strategiske sigtelinjer

Der er udarbejdet strategiske sigtelinjer for rammeaftalen. Formålet med sigtelinjerne er at sikre den fortsatte udvikling af IFRO's forskning så den fortsat understøtter MIM's og FVM's behov for myndighedsbetjening indenfor de faglige områder ydelsesaftalen. Som et supplement til de strategiske sigtelinjer, kan Roadmap for Forskning illustrere mulige forskningsprojekter frem mod 2030 inden for ressource- og samfundsøkonomi på klima, miljø, natur og fødevarerområdet.

De strategiske sigtelinjer er som følger:

Nabotjek og rammevilkår – udvikling af metoder til systematisk sammenligning på tværs af landegrænser. Beslutningstagere efterspørger i stigende grad sammenligninger af lovgivningsmæssige rammevilkår indenfor en række af ministeriernes områder. For at sikre en høj kvalitet og konsistens, er der behov for metodeudvikling på dette område.

Adfærd og effektvurderinger af tilskudsordninger og lignende: Der er behov for at forbedre den forskningsmæssige viden indenfor design og politikudvikling af tilskudsordninger og lignende indenfor ministeriernes ressort. Dels i forhold til at opnå den ønskede effekt, herunder sikre udmøntning af de afsatte midler, dels sikre at ordningerne og regulering er hensigtsmæssigt indrettet for tilskudsmodtagere og lignende med hensyn til fx administrative omkostninger, risici med mere.

Adfærd og effektvurderinger af virkemidler og implementeringsinstrumenter: For at sikre at de mest omkostnings-effektive virkemidler anvendes, er der behov for en løbende forskning i, hvilke virkemidler der er tilgængelige og hvordan økonomien hænger sammen. Ministerierne har løbende et behov for afklaring og opdatering af hvilke virkemidler der er tilgængelige, indenfor en række forskellige områder såsom udledning af drivhusgasser fra landbruget eller reduceret udledning af partikler til luften. For at sikre høj kvalitet og opdaterede virkemidler, er der behov for at IFRO løbende orienterer sig om tilgængelige virkemidler og deres anvendelse.

Værdisætning af eksternaliteter indenfor miljø, natur, fødevarerikkerhed og dyrevelfærd: I fremtiden er der brug for at udbygge kompetencer og tekniske færdigheder indenfor metode og udbrede analyserne til flere eksternaliteter, f.eks. marin biodiversitet og andre marine eksternaliteter, luftforurenende stoffer, kemiske stoffer i forbrugerprodukter, fødevarerikkerhed, stoffer i vandmiljøet eller miljøfremmede stoffer i recirkulerede produkter og dyrevelfærd. Derudover

bør der sigtes mod gearing af aktiviteter, der kan udbrede anvendelsen af metoder og resultater udenfor universiteterne. Det inkluderer fx udvikling af den nødvendige data- og modelmæssige infrastruktur og udvikling af standardværktøjer.

Robusthed i myndighedsbetjeningen: For at sikre en fortsat høj kvalitet og stor grad af fleksibilitet i den forskningsbaserede myndighedsbetjening indenfor ydelsesaftalen, er der behov for at sikre, at der indenfor de enkelte indsatsområder er et tilstrækkeligt antal forskere, der har kompetencer indenfor forskningsbaseret myndighedsbetjening. IFRO forfølger dette gennem opprioritering af ansættelser i områder med øget behov for myndighedsbetjening hvis dette vurderes at være længerevarende, og fastholdelse inden for områder som i kortere perioder efterspørges mindre i myndighedsbetjeningen.

1.3 Direktivforpligtigelser, lovgivning mv.

Afsnittet er ikke relevant for denne ydelsesaftale.

2. Faglige indsatsområder

Ydelsesaftalens indsatsområde dækker de faglige kompetenceområder fra de tre eksisterende aftaler: aftalen mellem ministerierne og KU indenfor ressourceøkonomi, aftalen mellem ministerierne og KU/ AU indenfor samfundsøkonomi og de dele af aftalen for Skov og Landskab mellem ministerierne og KU, der vedrører økonomi og politik.

2.1 Ressource- og samfundsøkonomi

Beskrivelsen af indsatsområdet er foretaget i overensstemmelse med de kompetenceområder, der er beskrevet i de tre aftaler nævnt ovenfor.

Ved at samle områderne fra de tre aftaler i ét indsatsområde sikres en vis fleksibilitet, når arbejdsprogrammet formuleres. Indsatsområdet er formuleret sådan, at de ressourcer og kompetencer, der forudsættes i medfør af de tre eksisterende aftaler, som udgangspunkt fastholdes.

Ydelserne inden for dette indsatsområde omfatter:

- International økonomi og politik indenfor landbrug og fiskeri
- Fødevarerforbrug, sundhed og velfærd
- Fødevarerproduktion, teknologi og markedsforhold
- Dyrevelfærd og dyresundhed
- Analyser af samfundsøkonomiske konsekvenser af national og EU-regulering
- Fiskeriøkonomi og forvaltning
- Økonomisk modellering
- Værdisætning af miljøeksternaliteter og andre ikke-markedsomsatte goder
- Design af virkemidler til regulering
- Skov- og landskabsøkonomi, -planlægning og politik
- Internationale aftaler om handel og naturressourcer på skovområdet

2.1.1 Forskningsbaseret rådgivning

Den forskningsbaserede myndighedsbetjening omfatter analyser og rapporter, som fastlægges i et årligt arbejdsprogram samt ad-hoc-opgaver.

Der udarbejdes hvert år et arbejdsprogram i samarbejde mellem ministeriet og forskningsinstitutionen, som beskriver analyser indenfor ydelsesaftalens kompetenceområder og tilknyttede leverancer mm. Leverancerne kan have en række forskellige former: rapporter, kortere notater, mundtlig formidling af resultater, input til beredskaber, visuel og interaktiv formidling. Leverancer for hvert analyseprojekt beskrives i arbejdsprogrammet. Arbejdsprogrammet kan også indeholde aftaler om faglig bistand vedrørende poster og repræsentation i nationale og internationale ekspertgrupper og udvalg.

Ad-hoc-opgaverne omfatter løbende mundtlig og skriftlig sparring indenfor ydelsesaftalens kompetenceområde, f.eks. i form af korte notater, telefonsamtaler, input til presseberedskaber mv. Der kan også være tale om mindre analyser, kvalitetssikring af ministeriets egne analyser, og enkeltstående efterberegninger på baggrund af allerede udførte analyser. Opgaverne kan bestilles løbende, men fastlægges i videst muligt omfang på møder i chefgruppen gennem året (se afsnit 3 nedenfor). Ved opstart af en ad-hoc-opgave aftales et antal timer til opgaven mellem ministeriet og forskningsinstitutionen.

Kommunikation af forskningsresultater

Københavns Universitet og Aarhus Universitet har til ansvar løbende at informere ministerierne om universiteternes resultater af forskningsaktiviteter, rapporter, nyheder, konferencer, internationalt samarbejde og lignende indenfor ydelsesaftalens område med relevans for ministeriets arbejde.

Universiteterne har desuden til ansvar at orientere ministerierne forud for udsendelse af nyheder og rapporter mv. med et indhold, der kan være af væsentlig betydning for den politiske dagsorden eller offentlige debat. I forbindelse med nyheder om sådanne emner sendes en tidlig orientering til ministeriernes departement med henblik på, at ministerierne kan forberede sig på nyhedens offentliggørelse.

2.1.2 Forskning og generel kompetenceopbygning

De generelle kompetenceområder – herunder teoretisk og empirisk forskning samt inddragelse af relevant data– omfatter relevante dele af KU's - og for så vidt kontrakten om myndighedsbetjening inden for samfundsøkonomi også relevante dele af AU's - vidensopbygning, modeludvikling m.v. KU er ansvarlig for at opbygge og opretholde forskningsmiljøer indenfor de kompetenceområder, der er listet nedenfor. For så vidt angår de kompetenceområder, der fremgår af myndighedsaftalen om samfundsøkonomi, opretholdes og opbygges en del af disse på AU.

Sektor- og politikindsigt¹

- Indsigt i jordbrugs-, skovbrugs og fiskerisektorernes aktiviteter, herunder driftsøkonomi, samt de klima-, natur- og miljømæssige forhold, som knytter sig til reguleringen.
- Indsigt i politikker af relevans for jordbrug, skovbrug, fiskeri, miljø, natur, klima, sundhed, fødevarer, biodiversitet og dyrevelfærd og -sundhed, herunder EU-politik og dansk landbrugs-, skov-, miljø-, natur og fiskeripolitik –og forvaltning
- Indsigt i bæredygtig og ressourceeffektiv fødevarer system
- Indsigt i samfundsmæssige konsekvenser af national og EU-lovgivning
- Indsigt i internationale handels-, miljø- og klimaftaler.
- Indsigt i befolkningens fødevarerforbrug, ernæring og sundhed
- Indsigt i trends i den globale fødevarer sektor

Metodemæssige kompetencer

- Samfundsøkonomisk analyse
- Drifts- og sektorøkonomiske modeller samt internationale handelsmodeller
- Integrerede miljø-, klima- og økonomimodeller, design af regulering og virksomheder og forbrugeres tilpasning hertil
- Design af virkemidler til regulering, herunder økonomiske og adfærdsmæssige effekter
- Afdækning af forbrugerpræferencer, herunder primær værdisætning af miljø-, natur- og klimagoder og opgørelse af skyggepriser
- Anvendelse af værdisætningsstudier i benefit-transfer, metaanalyser, mv.
- Konkurrenceevne, kapital- og finansieringsforhold, værdikæder, samt vurdering og implementering af ny teknologier.
- Analyse af markedsforhold, priser og værdikæder.

¹ Med indsigt menes, at KU og AU vedligeholder og udvikler kompetencer inden for områderne af relevans for forståelse af de første politikker samt den emnespecifikke faglige udvikling.

3. Organisering og bemanning af samarbejdsfora

Der nedsættes en chefgruppe for ydelsesaftalen, som er ansvarlig for genforhandling af ydelsesaftalen med tilhørende arbejdsprogram og opfølgning på den leverede myndighedsbetjening i henhold til arbejdsprogrammet. Chefgruppen for denne ydelsesaftale består af følgende faste medlemmer:

- Formand: Kontorchef for Økonomisk Analyse og forskning i kontoret for Klima og Analyse i FVM's departement
- Teamleder for Økonomisk Analyse og forskning i kontoret for Analyse, Forskning og Digitalisering i MIM's departement
- Enhedschef for enheden for EU & Landbrug i Landbrugsstyrelsen
- Kontorchef for Direktionssekretariatet i Fødevarestyrelsen
- Teamleder i kontoret for Bæredygtigt Fiskeri i FVM's departement
- Kontorchef for Arter- og Naturbeskyttelse i Miljøstyrelsen
- Kontorchef for Natur i Naturstyrelsen
- Viceinstituttleder for Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet
- Sektionsleder for Produktion, Markeder og Politi, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet
- Sektionsleder for Samfundsvidenskabelig Miljøforskning, Institut for Miljøvidenskab, Århus Universitet
- Centerdirektør for Danish Center for Environment, Århus Universitet

Chefgrupperne kan – i det omfang der er behov herfor – nedsætte faglige arbejdsgrupper, udvalg mv. Det faglige samarbejde skal inddrage relevante fagkompetencer på tværs af MIM og/eller FVM og KU. Der udarbejdes et kommissorium med angivelse af formål og opgaver samt rollefordeling mellem MIM, FVM og KU under iagttagelse af principper for armslængde og transparens således, at KU's faglige rådgivning er uafhængig og ikke kan betvivles.

Se i øvrigt Rameaftale for Forskningsbaseret Myndighedsbetjening mellem Københavns Universitet og ministerierne, som specificerer chefgruppens ansvar og arbejdsopgaver.

Chefgruppen erstatter koordinationsgruppen, som er beskrevet i aftalen mellem IFRO /DCE og ministerierne indenfor samfundsøkonomi.

Særligt i forhold til Center for Skov og Landskab på KU forudsættes det, at der sikres gensidig understøttelse af opgaver vedrørende ressource- og samfundsøkonomi på skov-, natur og by- og landskabsområdet. Dette sker i regi af Center for Skov & Landskab som etableret i vedtægter på KU.

KU kan ved sine institutter nedsætte rådgivende udvalg. IFRO har nedsat et sådan Rådgivende Udvalg og IGN har taget de indledende skridt til at etablere et sådan udvalg for Skov og Landskabsområdet. Institutterne kan invitere medarbejdere fra MIM og FVM til disse udvalg.

4. Samarbejder med andre forskningsmiljøer

Som en del af ydelsesaftalen har KU ansvaret for, at der koordineres og samarbejdes med andre institutter og universiteter i udførelsen af myndighedsbetjeningen, hvor dette er nødvendigt og relevant i forhold til den faglige opgavevaretagelse.

Det gælder som udgangspunkt følgende ydelsesaftaler:

- Skov og landskab (KU)
- Planteproduktion (AU)
- Husdyrproduktion (AU)
- Fødevarekvalitet og forbrugeradfærd (AU)
- Natur og vandmiljø (AU)
- Luft, emissioner og risikovurdering (AU)
- Arktis (AU)
- Kemi og fødevarer (DTU)
- Veterinær (DTU)
- Miljø- og livscyklusvurderinger på affaldsområdet (DTU)

Særligt i forhold til kontrakten om myndighedsbetjening inden for samfundsøkonomi har KU og AU en fælles udførende og koordinerende rolle.

5. Økonomi

Denne ydelsesaftale omfatter ministeriernes bevilling til forskningsbaseret myndighedsbetjening vedr. ressource- og samfundsøkonomi

Den økonomiske ramme for ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi er afrundet til 18,3 mio. kr. i 2024, herunder 5,6 mio. kr. fra § 24.34.30 (Forskningsbaseret myndighedsbetjening fra Københavns Universitet) samt hhv. 10,1 mio. kr. og 2,6 mio. kr. fra § 19.22.01.10 (Almindelig virksomhed). Ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi indeholder opgaver vedr. skovøkonomi og -politik, som er opgjort til at udgøre 2,2 mio. kr. i 2017, 2,3 mio. kr. årligt i 2018-2023 og 2,6 mio. kr. i 2024.

Ydelsesaftalens bevilling er budgetteret til forskning og myndighedsrådgivning mv. inden for indsatsområderne som vist i tabel 1. Bidraget til indirekte omkostninger er på 5,1 mio. kr. af den samlede bevilling til ydelsesaftalen.

Tabel 1: Den økonomiske ramme i år 2024 i mio. kr.

Indsatsområde	I alt	Heraf rådgivning, inkl. Monitorering	Heraf forskning	Forskningsandel i pct.
International økonomi og politik indenfor landbrug og fiskeri	1,7	1,1	0,6	35%
Fødevarerforbrug, sundhed og velfærd	1,7	1,1	0,6	35%
Fødevarerproduktion, teknologi og markedsforhold	2,3	1,5	0,8	35%
Dyrevelværd og dyresundhed	0,3	0,2	0,1	35%
Analyser af samfundsøkonomiske konsekvenser af national og EU-regulering	2,6	1,7	0,9	35%
Fiskeriøkonomi og -forvaltning	1,5	1,0	0,5	35%
Økonomisk modellering	1,4	0,7	0,7	50%
Værdisætning af miljøekster-naliteter og andre ikke-mar-kedsomsatte goder	2,9	1,4	1,4	50%
Design af virkemidler til regulering	1,4	0,7	0,7	50%
Skov- og landskabsøkonomi, -planlægning og politik	2,1	0,6	1,5	71%
Internationale aftaler om handel og naturressourcer på skovområdet	0,4	0,1	0,3	71%
i alt	18,3	10,1	8,2	45%
<i>Heraf direkte</i>	13,2	7,4	5,7	
<i>Heraf indirekte</i>	5,1	2,7	2,5	

1. 'Heraf rådgivning, inkl. monitorering' og 'Heraf forskning' er begge opgjort inklusiv direkte og indirekte omkostninger.

5.1 Særbevillinger

Der er ingen særbevillinger i denne ydelsesaftale.

5.2 Opgaver for andre myndigheder

UFM's bevilling til opgaver vedr. fødevareøkonomi (§19.22.01.10) udmøntes i henhold til nærværende aftale.

6. Arbejdsprogram